

Drept comercial

I. Societățile comerciale

1. Constituirea societăților comerciale

I. Societățile comerciale. Constituirea societăților comerciale

Legea nr. 31/1990, art. 53

Întrucât după dobândirea personalității juridice, în baza art. 53 din Legea nr. 31/1990, societatea preia asupra sa drepturile și obligațiile ce îi revin din actele încheiate anterior de reprezentanții săi, este exclusă nulitatea absolută a contractului de închiriere pentru lipsa capacității de exercițiu a societății comerciale în curs de constituire.

*I.C.C.J., Secția comercială,
decizia nr. 1357 din 5 aprilie 2006*

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la Judecătoria Galați, reclamanta S.C. E.I. S.R.L. Galați a solicitat ca, în contradictoriu cu pârâții I.M. și S.C. D. S.R.L. Galați, instanța de judecată să pronunțe o hotărâre prin care să dispună suspendarea efectelor contractului de închiriere din 20 martie 2002, până la soluționarea definitivă și irevocabilă a prezentei cauze, constatarea nulității absolute a contractului sus-menționat și repunerea părților în situația anterioară contractării începând cu 20 martie 2002, cu cheltuieli de judecată.

În susținerea pretențiilor deduse judecății, reclamanta a arătat că între părți s-a încheiat un contract de închiriere pentru 60 m.p. din spațiul comercial, proprietatea reclamantei, iar schița acestui spațiu, ca parte integrantă a contractului, trebuia să fie semnată și

de către reprezentantul legal al reclamantei, în caz contrar, fiind încălcate condițiile de validitate ale actului juridic ce consfințește acordul de voință.

Judecătoria Galați a admis excepția necompetenței materiale și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Galați în temeiul art. 2 pct. 1 lit. a) C. proc. civ.

Tribunalul Galați a respins acțiunea reclamantei ca nefondată, a respins capătul de cerere privind nulitatea absolută a contractului de închiriere pentru lipsa calității procesuale pasive a pârâtului I.M., a respins același capăt de cerere ca nefondat în contradictoriu cu pârâta S.C. D. S.R.L. Galați și a anulat ca netimbrat capătul de cerere privind repunerea părților în situația anterioară.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut, în esență, lipsa calității procesuale pasive a pârâtului I.M. deoarece actele juridice au fost încheiate în contul societății în curs de constituire, deci, pârâtul sus evocat nu poate avea această calitate în nume propriu, el fiind doar reprezentant al societății în curs de constituire. Din aceste considerente, prima instanță a înlăturat și nulitatea absolută a contractului pentru lipsa capacității de exercițiu a pârâtei la momentul încheierii contractului.

În ce privește nulitatea contractului întemeiată pe încălcarea principiului specialității capacității de folosință de către reclamantă, instanța de fond l-a apreciat ca nefondat, reprezentând invocarea propriei turpitudini la încheierea actului juridic.

Prima instanță a respins capătul de cerere privind nulitatea contractului de închiriere deoarece sentința nr. 5551/2003 a Judecătoriei Galați a intrat în puterea de lucru judecat.

Capătul de cerere privind suspendarea efectelor contractului de închiriere a fost respins ca nefondat, deoarece prima instanță a reținut că nu poate să se substituie voinței părților contractante, pentru a restrânge efectele convenției.

Împotriva hotărârii primei instanțe a declarat apel reclamanta S.C. E.I. S.R.L. Galați invocând în esență, încălcarea dispozițiilor art. 948 pct. 3 și art. 964 C. civ. și apreciind nul contractul în cauză datorită încălcării principiului specialității capacității de folosință și totodată, apelanta arătând că instanța de fond a considerat în mod greșit că schița spațiului este anexă la contract.

Curtea de Apel Galați a respins ca nefondat apelul reclamantei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut, în esență, că prima instanță a făcut o justă apreciere a probelor dosarului, pronunțând o sentință temeinică și legală.

Împotriva deciziei pronunțată în apel a declarat recurs reclamanta S.C. E.I. S.R.L. Galați.

Recurenta a invocat ca temei de drept al cererii sale, prevederile art. 304 pct. 8, 9 și 10 (abrogat prin O.U.G. nr. 138/2000) C. proc. civ., arătând, în esență, în motivarea acesteia, că reclamanta a încheiat un contract de închiriere cu I.M., viitor asociat și administrator al S.C. D. S.R.L., societate în curs de constituire, iar contractul de închiriere s-a încheiat strict formal, fiind lovit de nulitate absolută, deoarece la încheierea contractului s-au încălcat dispozițiile art. 948 pct. 1 C. civ., privind capacitatea părților de a încheia actul, respectiv capacitatea părților în materie de locațiune, în sensul că la data încheierii contractului S.C. D. S.R.L. nu exista ca persoană juridică, ori în cazul unei locațiuni ce depășește 5 ani părțile trebuie să aibă capacitate de exercițiu deplină, locațiunea în acest caz fiind un act de dispoziție. Totodată, s-a mai stabilit că la încheierea contractului s-au încălcat și dispozițiile art. 948 pct. 3 C. civ., privind determinarea obiectului pentru că, deși, contractul prevede determinarea obiectului prin anexă, aceasta nu există, așa cum rezultă din adresa din 15 mai 2003 a O.R.C. de pe lângă Tribunalul Galați.

S-a apreciat că dosarul nr. 4299/C/2004 aflat pe rolul Judecătoria Galați are ca obiect o contestație la titlu, pe care greșit această instanță a reținut-o spre judecare, cu încălcarea competenței materiale, iar repunerea părților în situația anterioară este de esența nulității absolute a contractului, astfel că instanțele au anulat ca netimbrat acest capăt de cerere în mod greșit, deși exista calea dării în debit.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, modificarea deciziei atacate în sensul admiterii apelului și schimbarea sentinței instanței de fond în sensul admiterii acțiunii.

Recursul reclamantei este nefondat.

Astfel, din actele dosarului și urmare a cercetării în ansamblu a criticilor aduse de recurentă deciziei instanței de apel prin motivele de recurs formulate se constată că în mod corect Curtea de Apel a reținut în soluționarea apelului că, după dobândirea perso-

nalității juridice în baza art. 53 din Legea nr. 31/1990, societatea preia asupra sa drepturile și obligațiile ce revin din actele încheiate anterior de reprezentanți. I.M., fiind reprezentantul societății în curs de constituire, nu se putea pune în discuție nulitatea absolută a contractului pentru lipsa capacității de exercițiu a părții în curs de constituire.

Contractul de închiriere nu a fost încheiat cu încălcarea principiului specialității cum susține reclamanta care argumentează lipsa unei prevederi în acest sens în actul de înființare sau în statut, deoarece o atare situație se referă la propriile lacune, iar în fața instanței, nu poate fi invocată propria turpitudine.

Nulitatea contractului, datorată nedeterminării obiectului acestuia, a format obiectul unei contestații la executare, soluționată prin sentința nr. 5551 din 22 octombrie 2003 a Judecătoriei Galați, care a intrat în puterea lucrului judecat, precum și al unei contestații la titlu, soluționată prin sentința nr. 308/2004 a Tribunalului Galați.

În ceea ce privește repunerea părților în situația anterioară, fiind vorba de un contract de închiriere și nu de vânzare-cumpărare, aceasta nu se impunea.

2. Acțiune formulată de acționarii minoritari pentru recuperarea prejudiciului produs prin actele juridice încheiate de administrator sau director. Calitate procesuală pasivă

Legea nr. 31/1990, art. 152

Acționarii minoritari au dreptul de a formula o acțiune cu caracter social, deci în numele societății, față de pasivitatea sau refuzul de a acționa al societății ori față de aceeași atitudine a acționarului majoritar, ale cărui interese le promovează administratorul care prejudiciază societatea, acțiunea fiind îndreptată direct împotriva persoanei ce a produs prejudiciul.

*I.C.C.J., Secția comercială,
decizia nr. 1417 din 11 aprilie 2006*

Prin acțiunea înregistrată la 4 iunie 2003, reclamanta S.D.I.F.T. S.A. în calitate de acționar minoritar al S.C. L. 95 S.A. V. a chemat în judecată, în numele societății, pârâta A.P.A.S. L. și a solicitat obligarea acesteia la plata pagubei înregistrate de S.C. L. 95 S.A. V., urmare a executării activului C.A. de către A. București.

Tribunalul Constanța, Secția comercială a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei și a respins acțiunea reclamantei.

Hotărârea a fost confirmată prin decizia civilă nr. 150/30 mai 2005 a Curții de Apel Constanța, Secția comercială, maritimă și fluvială, contencios administrativ și fiscal, în urma respingerii ca nefondat a apelului declarat de reclamantă împotriva sentinței instanței de fond.

S-a reținut în considerentele deciziei că dispozițiile art. 152 din Legea nr. 31/1990 republicată se referă la o acțiune îndreptată împotriva administratorului societății aflat într-o stare de pasivitate dictată de propriile sale interese, și nu la o acțiune îndreptată direct împotriva persoanei ce a produs prejudiciul, deci a debitorului societății, respectiv pârâta A.P.L.

Instanța a apreciat că art. 152 din Legea nr. 31/1990 dă posibilitatea intentării unei acțiuni individuale împotriva administratorilor sau directorilor, în cazul în care societatea nu acționează pentru recuperarea prejudiciului datorită poziției deținute de aceștia, că în speță este vorba de promovarea unei acțiuni sociale și nu în numele acționarului minoritar, că prejudiciul nu este cauzat de pasivitatea administratorilor sau directorilor, acesta fiind produs deja prin fapta însăși a debitorului direct al societății, respectiv neachitarea unei datorii.

Împotriva acestei decizii, reclamanta S.D. I.F.T. S.A. a declarat recurs, în temeiul art. 304 pct. 7, 9 și 10 (abrogat prin O.U.G. nr. 138/2000) C. proc. civ. și a solicitat modificarea în tot a hotărârii, admiterea apelului și schimbarea în tot a sentinței instanței de fond în sensul admiterii acțiunii așa cum a fost formulată, cu cheltuieli de judecată.

S-a susținut, în temeiul dispozițiilor art. 304 pct. 7 și pct. 10 C. proc. civ., că instanța nu s-a pronunțat asupra probelor solicitate, respectiv înscrisurile depuse privind constituirea pârâtei A.P., precum și acte doveditoare ale litigiului purtat între aceasta

și A., privitor la anularea licitației în cadrul căreia a fost vândut activul C. A.

Recurenta a arătat că instanța nu s-a pronunțat asupra raportului obligațional existent în speță și nu a stabilit că S.C. L. 95 S.A. a devenit creditor al A.P., acționarul majoritar al acesteia.

S-a precizat că motivarea hotărârii recurate este contradictorie, întrucât deși inițial instanța a calificat acțiunea ca fiind evaluabilă în bani, ulterior a revenit și a stabilit că este o acțiune socială, deci neevaluabilă în bani.

Recurenta a susținut, în temeiul art. 304 pct. 9 C. proc. civ., că decizia atacată a fost pronunțată cu aplicarea greșită a Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, deoarece, potrivit dispozițiilor art. 152 din acest act normativ, acționarii minoritari ai societății pot formula acțiune pentru recuperarea prejudiciului cauzat societății și aceasta are izvorul în raporturile contractuale sau delictuale dintre societatea emitentă pe de o parte și terți, pe de altă parte.

A precizat recurenta că, pe de-o parte, debitorul obligației este A.P.L. și nu administratorul, iar pe de altă parte, împotriva acestuia din urmă, există o acțiune în răspundere derivată din raporturile de mandat încheiate cu societatea.

Recursul este fondat.

Potrivit dispozițiilor art. 152 din Legea nr. 31/1990 republicată, în cazul în care administratorul sau directorii încheie acte juridice care prejudiciază societatea, iar societatea, din cauza poziției deținute de aceștia, nu acționează în vederea recuperării prejudiciului, oricare dintre acționarii minoritari are dreptul să introducă acțiune în numele societății, în scopul recuperării prejudiciului respectiv.

Acest drept face parte din mijloacele legale de protecție a acționarilor minoritari împotriva deturnării interesului social și a funcționării societății în scopul satisfacerii intereselor majoritare.

Din economia acestui text de lege rezultă că acționarii minoritari au acest drept de a formula o acțiune cu caracter social, deci în numele societății, față de pasivitatea sau refuzul de a acționa al societății sau aceeași atitudine a acționarului majoritar, ale cărui interese le promovează deseori administratorul care prejudiciază societatea.

Așa fiind, dreptul de a formula acțiunea aparține acționarilor, dar interesul este social, întrucât acționarul promovează acțiune în numele societății.

În mod greșit instanța de apel a reținut că dispozițiile art. 152 din Legea nr. 31/1990 se referă la o acțiune îndreptată împotriva administratorului societății aflat într-o stare de pasivitate dictată de propriile sale interese, și nu la o acțiune îndreptată direct împotriva persoanei ce a produs prejudiciul, în speță A.P.L., pentru recuperarea acestuia.

Astfel, excepția lipsei calității procesuale pasive a fost admisă numai cu interpretarea greșită a dispozițiilor art. 152 din Legea nr. 31/1990.

Cum litigiul a fost soluționat doar cu privire la excepția formulată și nu a fost examinat fondul cauzei, potrivit art. 312 alin. (5) C. proc. civ. și art. 304 pct. 9 C. proc. civ. s-a admis recursul declarat de reclamantă, s-au casat ambele hotărâri, trimițându-se cauza spre rejudecare la Tribunalul Constanța, Secția comercială.

Nu se mai impune analizarea celorlalte motive de recurs, dar acestea vor fi avute în vedere ca apărări la rejudecarea cauzei.

3. Societate comercială. Sucursale. Excepția lipsei capacității de exercițiu.

Legea nr. 31/1990, art. 43 alin. (1)

Potrivit art. 161 alin. (1) C. proc. civ., când instanța constată lipsa capacității de exercițiu al drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada calității sale, se poate da un termen pentru îndeplinirea acestor lipsuri.

În condițiile în care însăși legea recunoaște sucursalelor aptitudinea de a avea drepturi și obligații, în limitele autonomiei funcționale stabilite de societatea al cărei dezmembrământ este, pentru a se stabili dacă aceasta poate sta în instanță cu scopul de a-și apăra drepturile conferite și obligațiile asumate în aceste limite și implicit de a-și exercita drepturile procesuale în acest scop, se impunea ca instanța de apel să-i confere posibilitatea de a prezenta „delegarea de competență.”

*I.C.C.J., Secția comercială,
decizia nr. 2033 din 2 iunie 2006*

Reclamanta S.C. B.A. S.R.L. Tg. Mureș reprezentată de administratorul judiciar S.C. R.V.A. – Filiala Tg. Mureș, a chemat în judecată pârâta Compania Națională de Căi Ferate – C.F.R. S.A. Regionala C.F. Brașov și a solicitat să fie obligată la plata sumei de 1.305.549.176 de lei reprezentând prețul neachitat și penalități de întârziere.

Tribunalul Brașov, Secția comercială a admis acțiunea precizată pentru suma de 1.192.378.450 lei cu titlu de preț și penalități, reținând în sarcina pârâtei faptul că nu și-a respectat obligația de plată a prestațiilor, asumată prin contractul nr. 2/15 octombrie 2000 și actul adițional la acesta. S-a reținut că, în contract a fost stipulată clauză penală pentru întârzierea la plată și că, în cauză nu-și găsește aplicarea art. 4 alin. (3) din Legea nr. 469/2002, întrucât cuantumul penalităților este de 766.071.882 de lei, mai mic decât suma datorată.

Sentința a fost apelată de Regionala Căi Ferate Brașov, pentru motive care vizează fondul sentinței criticate.

Curtea de Apel Brașov, Secția comercială a admis excepția lipsei capacității de exercițiu a apelantei Sucursala Regională Căi Ferate și a anulat apelul, cu motivarea că în cauză își găsesc aplicarea dispozițiile art. 43 din Legea nr. 31/1990, care prevăd că sucursala nu are personalitate juridică. Instanța de apel a avut în vedere pentru pronunțarea acestei soluții și prevederile art. 161 C. proc. civ.

Împotriva deciziei nr. 146/2003, C.N.C.F. C.F.R. S.A. – Sucursala Regională C.F. Brașov a declarat recurs pentru motivele prevăzute de art. 304 pct. 8 și 9 C. proc. civ., în argumentarea cărora a susținut că instanța de apel a făcut o greșită aplicare a dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 31/1990 și art. 41 alin. (2) C. proc. civ., întrucât prin delegarea competenței dată de C.N.C.F. C.F.R. S.A., Regionala C.F. Brașov are capacitatea de a sta în instanță. Recurenta a mai susținut că art. 41 alin. (2) C. proc. civ. recunoaște dreptul asociațiilor sau societăților care nu au personalitate juridică de a sta în instanță, dacă au organe proprii de conducere. Mai mult, a susținut în continuare recurenta, că în fața instanței de apel nu s-a pus în discuție lipsa capacității de exercițiu ci lipsa capacității de folosință, invocându-se faptul că sucursala nu poate fi titulară de drepturi și obligații.

Recursul este fondat.

Potrivit art. 304 pct. 9 C. proc. civ., modificarea sau casarea unei hotărâri se poate cere atunci când hotărârea pronunțată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii.

În argumentarea acestui motiv, recurenta a invocat încălcarea art. 43 din Legea nr. 31/1990 și art. 41 alin. (2) C. proc. civ., critică ce se dovedește a fi întemeiată. Problema de drept dezlegată pe calea excepției invocată de instanța de apel a fost aceea a lipsei capacității de exercițiu a Regionalei C.F. Brașov, pe considerentul că aceasta nu are personalitate juridică. Această analiză trebuia să aibă în vedere nu numai dispozițiile art. 43 din Legea nr. 31/1990, prin care se stipulează că sucursalele nu au personalitate juridică ci și prevederile art. 161 C. proc. civ. care obligă instanța atunci când constată lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale să dea un termen pentru îndeplinirea acestor lipsuri, dacă reprezentantul părții nu a făcut dovada calității sale. Numai dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

În contextul legal arătat, instanța de apel trebuia să observe că Regionala C.F.R. a formulat apel trimitând, în ceea ce o privește, la datele de identificare din antet în care figura C.N.C.F. C.F.R. - Regionala Căi Ferate Brașov. Prin urmare, antetul identifica „societatea mamă” și dezmembământul său, Regionala C.F. Brașov. Lipsa capacității apelantei de a-și exercita drepturile și de a sta în instanță nu este suficientă pentru anularea cererii de apel, în temeiul art. 161 alin. (2) C. proc. civ., de vreme ce nu s-a cerut ca apelanta să se legitimeze procesual. Potrivit art. 43 din Legea nr. 31/1990 „sucursalele sunt dezmembărăminte fără personalitate juridică ale societăților comerciale și se înregistrează înainte de începerea activității lor în Registrul Comerțului”.

În condițiile în care însăși legea recunoaște sucursalelor aptitudinea de a avea drepturi și obligații, în limitele autonomiei funcționale stabilite de societatea a cărei dezmembământ este, pentru a se stabili dacă aceasta poate sta în instanță cu scopul de a-și apăra drepturile conferite și obligațiile asumate în aceste limite și implicit de a-și exercita drepturile procesuale în acest scop, se impunea ca instanța de apel să-i confere posibilitatea de a prezenta „delegarea de competențe”. Acest înscris a fost depus în recurs, iar

din conținutul său rezultă că Regionala de căi ferate are puteri depline, conferite de C.N.C.F. C.F.R. S.A., pentru a sta în instanță. Pentru a asigura dreptul la o dezbatere echitabilă a motivelor de apel, conform art. 312 C. proc. civ., recursul s-a admis iar decizia a fost casată cu trimitere pentru rejudecarea apelului.

2. Funcționarea societăților comerciale

a. Societatea comercială pe acțiuni

4. Anularea hotărârii adunării generale a acționarilor. Modificarea actului constitutiv al societății comerciale pe acțiuni prin act adițional. Anulare act adițional

Legea nr. 31/1990, art. 199

Din precizarea obiectului cererii de chemare în judecată, s-a constatat că s-a solicitat anularea hotărârii adunării generale a acționarilor și a actului adițional, iar instanța de apel a reținut că s-au încălcat dispozițiile art. 199 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, în ceea ce privește modificarea actului constitutiv al societății prin act adițional; persoana care a semnat acel act nu a avut împuternicirea din partea adunării generale a acționarilor să semneze în numele acestora.

*I.C.C.J., Secția comercială,
decizia nr. 1577 din 10 mai 2006*

Prin sentința civilă nr. 1275 din 30 iunie 2004, Tribunalul Bacău, Secția comercială și contencios administrativ a admis excepția lipsei calității procesuale pasive și, în consecință a respins acțiunea formulată de reclamantul P.C. împotriva pârâtei Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Bacău, ca fiind formulată împotriva unei persoane lipsite de calitate procesuală pasivă, a respins excepția inadmisibilității, ca nefondată, a respins cererea privind anularea hotărârii adunării generale extraordinare a acționarilor SC R. C. CA. S.A. din 3 noiembrie 2003 și cererea